

*Радомира Видева**

КАК ДА УДОСТОВЕРИМ, ЧЕ ВЛАДЕЕМ ИСПАНСКИ ЕЗИК ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ ЦЕЛИ? (ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА *LANGUAGECERT USAL ESPRO* – АДАПТИВЕН ИЗПИТ ЗА ЕЗИКОВ СЕРТИФИКАТ ОТ НОВО ПОКОЛЕНИЕ)

Radomira Videva

HOW CAN I PROVE MY LANGUAGE SKILLS IN SPANISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES? (*LANGUAGECERT USAL ESPRO* NEXT-GENERATION ADAPTIVE EXAM: DESCRIPTION AND CRITICAL ANALYSIS)

The article presents *LanguageCert USAL esPro* as a suite of tests that has been developed recently with the aim of evaluating the language skills of non-native speakers who need to use Spanish for professional purposes. The author begins by attempting to examine the existing practice in the assessment of Spanish for specific purposes and then provides a detailed description and an analysis of the exam content and format. The article also highlights the test's usefulness which results from its reliability, construct validity, authenticity, interactivity, impact and practicality; it does not neglect to mention the adaptive nature, flexibility and transparency of this exam as some of its essential characteristics.

Keywords: *testing for specific purposes; Spanish for professional purposes; LanguageCert USAL esPro exam.*

Настоящата статия представя *LanguageCert USAL esPro*, най-новия сертификатен изпит за удостоверяване нивото на владеење на испански език за професионални цели, който е предназначен за лица, за които испанският не е роден език. След като разглежда съществуващата практика до момента в областта на сертификатното оценяване на испански език за специфични цели, авторът пристъпва към подробно описание и анализ на съдържанието и формата на изпитните задачи. Статията набляга върху полезността на изпита, включваща неговата надеждност, валидност, автентичност, интерактивност, въздействие и практичност, както и върху други съществени аспекти, свързани с него, като адаптивност, гъвкавост и прозрачност.

Ключови думи: *сертификатни изпити по чужд език за специфични цели; испански език за професионални цели; изпит LanguageCert USAL esPro.*

1. Испанският език за професионални цели – понятие и значимост като средство за професионално общуване в международен план

Съвременното информационно и комуникационно общество е резултат от социално-икономическите промени и бурното технологично развитие, които бележат света, в който живеем. Освен своите многобройни предимства този вид глобално общество налага и все по-сериозни изисквания, като например способността да си служим с един или повече чужди езици в работна среда.

* **Радомира Видева** – ас. д-р, Езикови курсове за чужденци, Университет на Саламанка, Испания, mira@lawyer.com

По данни на Института „Сервантес“ от края на 2020 г. общият брой на испаноговорещите в света надхвърля 585 милиона души (приблизително 7,5% от общата численост на населението в световен мащаб), като в това число се включват както носителите на езика, така и всички онези, за които той е втори или чужд език (Instituto Cervantes 2020). Проучвания, направени в периода между 2003–2005 г. в рамките на проекта „Европейска мрежа за насърчаване на езиковото обучение сред студентите“, показват, че най-често използваните езици в малките и средните предприятия на територията на Европейския съюз са английски, френски и немски език. Непосредствено след тях се нарежда испанският, който служи като средство за професионално общуване в рамките на около 17% до 38% от тези предприятия. Отново в рамките на Европейския съюз испанските висши училища са сред най-често предпочитаните с цел междууниверситетско сътрудничество и мобилност, което създава особена популярност на езика сред студентите на континента (European Commission 2019).

С оглед оценката на основните фактори, които се считат за определящи влиянието на отделните езици в световен план (тук се включват обхват и географско разпределение, икономическа мощ, ефикасност като средство за общуване и предаване на знания, както и приложение в сферата на дипломатията), испанският език се нарежда на четвърто място след английския, френския и китайския (Chan 2016).

След всички изложени дотук факти, не е трудно да се стигне до заключението, че испанският език е мощно средство за глобално общуване, което обяснява все по-широкия интерес към неговото изучаване за социални, образователни или професионални цели.

Тук е мястото да разграничим понятията „испански като общ чужд език“ и т.нар. „испански език за специфични цели“ (оттук нататък наричан за краткост „ИЕСЦ“), където се вписва езикът за ползване в работна среда. Според Кабре и Гомес де Ентеррия въпросните вариации на езика споделят помежду си обща морфологична, граматическа и синтактична система, като в същото време ИЕСЦ притежава собствени характеристики, обусловени от неговото тематично съдържание, текстуални и прагматични особености, както и от събеседниците, между които се извършва езиковият обмен, и целите, за които се използва в съответната езикова общност (Cabré 1993: 143; Cabré, Gómez de Enterría 2006: 12; Gómez de Enterría 2009: 44 – 46).

За означаване на понятието ИЕСЦ различните автори си служат с разнообразни формулировки. В тази връзка Сантьяго Гервос изтъква, че е налице очевидна липса на унификация на термините, които назовават този вид лингвистични вариации. Една част от авторите предпочитат да ги означават като „специализиран език“ (под влияние на френския израз *langue de spécialité*), за разлика от други, които си служат с изрази като „чужд език за специфични цели“ (заимствано от английски – *language for specific purposes*), „език, който се използва в конкретни професионални сектори“ (от италиански – *linguaggi settoriali*) и др. (Santiago Guervós 1999: 1484–1485). Въпреки разнообразието от формулировки смисълът, вложен във въпросните понятия се свежда до сферите на приложение на испанския език, които улесняват специализираното общуване, а именно езикът, използван в конкретна работна среда или за нуждите на определена академична дисциплина. Така например в зависимост от професионалната или академичната област, където езикът намира приложение, се разграничават испански за бизнес цели, за туризма, юридически испански, испански за медици и др. (Centro Virtual Cervantes 2008). Към същата тази категория се причислява и т.нар. испански език за професионални цели (оттук нататък наричан за краткост „ИЕПЦ“), който се отнася до приложението на езика на работното място, разгледано в по-общ план, без оглед на конкретна професия или сектор, в който се упражнява професионалната дейност.

Европейският център за съвременни езици към Съвета на Европа в своята публикация „Език за професионални цели – кратко ръководство“, издадена в рамките на програмата „Езици в центъра на обучението“ (2016–2019), свързва владенето на чужд език за професионални цели с притежаването на множество специфични езикови умения, сред които изрично изброява следните:

– езикови умения за търсене на работа, писане на автобиография и мотивационно писмо, явяване на интервюта и др.;

– езикови умения за изпълнение на трудовите задължения, запознаване с правила за безопасност, работа в екип, управление на качеството и грижа за клиента;

– езикови умения за придобиване на допълнителна квалификация на работното място или извън него (Европейски център за съвременни езици 2019).

2. Удостоверяване нивото на владееене на ИЕСЦ – съществуваща практика до момента, предизвикателства и тенденции

Притежаването на специфични езикови умения, свързани с владееенето на чужд език за професионални цели, като споменатите от нас по-горе, или такива, които са по-тясно свързани с конкретна област на познанието, се удостоверява посредством специално създадени за целта езикови сертификати, различни от предназначения да измерват компетентностите по съответния общ чужд език. Целта на тези сертификати е да докажат, че кандидатът притежава конкретни специфични езикови знания и умения на определено ниво. Издават се от международно признати институции и намират приложение при кандидатстване за обучение в университет, при започване на нова работа или са условие за постигане на допълнително професионално развитие.

В теорията съществува известно разногласие относно това дали изпитите за удостоверяване на владееенето на чужди езици за специфични цели имат смисъл, след като според някои автори като например Дъглас (2000) те измерват същите комуникативни езикови умения като сертификатните изпити по общ чужд език. Други автори, тук можем да споменем Дъглас (2000, 2001), Макнамара (1996, 1997) и О’Съливан (2005, 2006), са на обратното мнение и обосновават теоретично нуждата от тяхното съществуване (цитирано от Llorián González 2012).

В тази връзка ще се спрем по-подробно на анализа на Йориан Гонсалес върху основните предизвикателства, пред които е изправено сертификатното оценяване по ИЕСЦ днес. На първо място, авторката изтъква присъствието на допълнителни компоненти с нелингвистичен характер, които следва да бъдат взети предвид при изработване на конструкта за оценяване, като например познанията на кандидатите в конкретната професионална област и начина, по който те влияят върху измерването на показаните от тях специфични езикови умения. Друг важен аспект е свързан с изискването тези изпити да бъдат подчинени на общи референтни системи, които да гарантират получените резултати, откъдето възниква логичният въпрос доколко Общата европейска референтна езикова рамка (оттук нататък наричана за краткост „ОЕПЕР“¹), е приложима в тази насока¹. Критериите за оценяване на лингвистичните умения на кандидатите и по-точно наличието на еталон за устна и писмена продукция, изхождаща от носители на езика, представлява още едно предизвикателство в тази насока. Също както и изискванията относно професионалния профил и квалификация на съставителите на изпитните задачи, на всички изпитващи и оценители, ангажирани в процеса на подготовка, провеждане и оценяване на въпросния вид изпити, които са изправени пред дилемата дали притежаването на познания в областта на конкретната професионална област представлява задължителна предпоставка за тяхната акредитация. Друг важен аспект на сертификатното оценяване по ИЕСЦ неизбежно се свързва с разходите за изследователска дейност. Безспорен факт е, че всяка една система за удостоверяване на владееенето на чужд език се възприема като индустриален процес, който има за цел възвръщаемост върху управлението и оценката на качеството на същата тази оценителна система. Всъщност именно рентабилността на изпитите от този вид е решаващият фактор дали те да се предложат и да просъществуват на пазара, което на практика се оказва в ущърб на изпитите, които измерват специфичните езикови умения в по-тесни или не толкова популярни професионални области, точно заради това, че не гарантират явяването на достатъчно потенциални кандидати (Llorián González 2012).

Въпреки всички тези предизвикателства до момента са разработени и се прилагат множество изпити за удостоверяване на владееенето на ИЕСЦ, повечето от тях с установени традиции и признат авторитет на образователния и трудовия пазар.

¹ Една от основните критики, насочени към ОЕПЕР, е в посока преподаване, изучаване и оценяване на езиците за специфични цели. Въпреки че професионалната област присъства като една от общо четирите големи сфери на обществения живот, представени в документа, отбелязва се липсата на по-подробни описания на комуникативните ситуации, с които кандидатите предстои да се срещнат, и задачите, с които трябва да се справят в рамките на специфичния контекст на използване на езика.

В групата на изпитите, измерващи специфичните езикови умения, свързани с професионалното общуване в конкретни сектори, можем да споменем следните вече наложени се изпити:

- изпити за сертификати по бизнес испански (за нива B2, C1 и C2), по испански за туризма (за нива B2 и C1) и по испански с медицинска насоченост (за нива B2 и C1), организирани от Търговската камара в Мадрид в сътрудничество с Университета Алкала (*Cámara de Comercio de Madrid 2020*);

- изпит за диплома по бизнес испански, по-разпознаваема под съкращението ELYTE (*Evaluación Lingüística y Técnicas Empresariales*), организиран от Испанската търговска камара във Франция (*COCEF 2020*);

- изпит за международна диплома по испански за специфични цели – по бизнес испански (за ниво B2), по испански за туризма (за ниво B2) и по испански с медицинска насоченост (за ниво B2), организиран от Фондацията за изследователска дейност и развитие в областта на испанската култура (*Fundación para la Investigación y Desarrollo de la Cultura Española – FIDESCU*) в сътрудничество с Папския университет в Саламанка (*Universidad Pontificia de Salamanca*)².

Що се отнася до изпитите по ИЕПЦ, ключово място сред тях заема изпитът BULATS (*Business Language Testing Service*), който представлява многоезична система за измерване на специфичните езикови умения за нуждите на работното място. Създаден е още през 1997 г. от най-престижните езикови институции на Великобритания (Университета Кеймбридж), Франция (Алианс Франсез), Германия (Гьоте Институт) и Испания (Международни курсове за чужденци към Университет Саламанка). През 2008 г. се изработва електронната версия на изпита, който вече притежава адаптивен характер и обхваща всички нива на ОЕПЕР. В началото на декември 2019 г. въпросният изпит официално е изтеглен от пазара.

Към днешна дата *LanguageCert USAL esPro* е най-новият и иновативен изпит по ИЕПЦ. Той е разработен отново от Международни курсове за чужденци към Университет Саламанка в съответствие с най-високите стандарти на Европейската асоциация на институциите за чуждозиково сертифициране (*Association of Language Testers in Europe – ALTE*) и се провежда в цял свят посредством електронна платформа, създадена и поддържана от световния лидер в сертифицирането на нивото на владеене на чужди езици *PeopleCert* чрез неговата дъщерна компания *LanguageCert*.

3. Описание на *LanguageCert USAL esPro* – цел, адресати, теми, компоненти и оценяване

Според Спецификациите на *LanguageCert USAL esPro* (второ редактирано издание от 2019 г.) изпитът има за цел да установи до каква степен кандидатът умее да ползва пълноценно испанския език в професионална среда, без да притежава предварителни познания в областта на бизнеса или на друга професионална сфера. Той е предназначен за лица, за които испанският не е роден език, за тези, които използват езика в своя ежедневен или професионален живот, за изучаващите испански за професионални цели, както и за всички онези, които искат да удостоверят своето ниво на владеене на ИЕПЦ посредством официален сертификат (*Language Cert 2019*).

Темите за изпита *LanguageCert USAL esPro* могат да бъдат от личната, обществената и професионалната сфера. Тематиката е свързана с въпроси, произтичащи от професионалните взаимоотношения с колеги и обслужването на клиенти, като например характеристики и особености на работното място, трудови задължения и организация на предприятието, работна среда, пътувания, норми за безопасност на труда и сигурност на работното място, свободно време, продукти и услуги, резултати и постижения на предприятието, храна и напитки, образование, покупки, вещи, цени и др.

Изпитът се състои от няколко компонента, чрез които се проверяват четирите езикови умения. Кандидатът може да избира между това да се яви на целия изпит или само на някои от компонентите, ако желае да удостовери частични компетентности по езика. При уменията „слушане с

² Повече за този изпит вж. <<http://www.fidescu.org/diploma-d-i-e>> [17. 11. 2020]

разбиране и четене с разбиране“, както и „писмено изразяване“ кандидатите имат право на избор между хартия или компютър.

В компонента „слушане с разбиране и четене с разбиране“ се оценяват уменията за слушане и четене с разбиране на устни и писмени текстове с различни комуникативни цели, както и лексикалните и граматическите познания. Когато този компонент от изпита се провежда на хартия, времетраенето е 110 минути, разпределени, както следва: слушане – 50 минути и четене – 60 минути. Продължителността на компютърната версия на същия компонент е около 60 минути и притежава адаптивен характер, което позволява измерването на различните езикови умения да се осъществява посредством по-малко на брой задачи. И в двата случая видовете изпитни задачи се свеждат до избор на един от няколко варианта за отговор (*multiple choice*), допълване на липсващите думи или фрази (*gap filling*), текстове за свързване (*matching*) и поправяне на допуснати грешки (*error correction*) проверяващи следните подумения:

– за оценяване на умениято „слушане с разбиране“: проверява се способността за откриване на конкретна информация, съдържаща се в кратки разговори или монолози, както и в телефонни съобщения и поръчки; способността за разпознаване на същностни елементи, като тема, контекст или функция в кратки монолози или диалози (прилага се само в хартиената версия на изпита); способността за откриване на конкретна информация в продължителни монолози или диалози и достигане до изводи и заключения (прилага се само в хартиената версия на изпита); способността за разпознаване на графично изображение въз основа на предварително предоставена информация (прилага се само в компютърната версия на изпита);

– за оценяване на умениято „четене с разбиране“: проверява се способността за разбиране на конкретна информация, съдържаща се в кратки текстове, като обяви, съобщения, разписания, откъси от писма, листовки и графики; способността за разбиране на конкретна информация, съдържаща се в дълги текстове, като статии, упътвания и листовки; способността за откриване на основната идея в дълги текстове, като статии или доклади;

– за оценяване на лексикалните и граматическите познания: проверява се способността за използване на разнообразни езикови (лексикални и/или граматични) единици с оглед на конкретния контекст и стил в средно дълги текстове.

В компонента „писмено изразяване“ се набляга върху комуникативните умения за пълноценно общуване в писмена форма, както и върху лексикалните и граматическите познания. От кандидата се очаква да напише свързани текстове, като използва съответния формат, език и стил и си служи с подходящи за целта лексикални и граматични единици. Състои се от две задачи с обща продължителност 45 минути. Първата от тях се изразява в съставяне на кратък текст, например съобщение, факс или електронно писмо в обем 50 – 60 думи (с продължителност 15 минути). Втората задача изисква съставяне на по-дълъг текст, като доклад по дадена тема или аргументиране на мнение или позиция под формата на официално писмо в обем 180 – 200 думи (с продължителност 30 минути).

В компонента „устно изразяване“ се оценяват комуникативните умения на кандидата за устно общуване в професионална среда. Състои се от три задачи, всяка една от тях с продължителност 4 минути, или общо 12 минути. Първата от тях се изразява в събеседване, при което от кандидата се изисква да говори за своята работа или лични интереси, образование и планове за кариерно развитие. Втората част се осъществява под формата на кратка презентация на академична или професионална тема, по избор на кандидата, от предоставени общо три възможности, допълнена с отговор на придружаващ въпрос върху същата тема, зададен от изпитващия. Третата част преминава под формата на симулация, при която кандидатът пресъздава дадена комуникативна ситуация с член на изпитната комисия, като се съобразява с предоставените за целта указания, след което се провежда кратък дебат по същата тема. От кандидата се очаква да аргументира своето мнение, като го подкрепи и обоснове с подходящи факти и примери.

Резултатите от изпита *LanguageCert USAL esPro* са подчинени на ОЕПЕР и предполагат шест нива на езикови компетентности, а именно елементарно използване на езика (A1 – начално ниво и A2 – междинно ниво), независимо използване (B1 – поддържащо ниво и B2 – свободно владеене) и компетентно използване (C1 – владеене и ефективно прилагане и C2 – свършено

владееене). В допълнение към тях оценяването се извършва въз основа на описателна скала от 1 до 100, която свързва всяко ниво на езикова компетентност в професионална среда с точно определени езикови умения.

За постигане на по-голяма разбираемост и яснота на критериите за оценяване на изпита по-долу (вж. таблица 1.) сме приложили описание на нивата на владеене на испанския език в професионална среда с оглед на четирите езикови умения, така както е предвидено в Спецификациите на *LanguageCert USAL esPro*.

Таблица 1. Описание на конструкта за оценяване на LanguageCert USAL esPro

Нива на ОЕРЕР	Брой точки	Придобити езикови умения
C2	90 – 100	Кандидатът притежава умения да води пълноценен и убедителен телефонен разговор. Кандидатът разбира съдържанието на всякакви видове текстове, с изключение на по-специализирани писма и документи. Кандидатът може да пише писма и електронни съобщения, да си води бележки по специализирани теми, както и да изготвя доклади. Кандидатът притежава умения да излага убедително своята гледна точка при общуване с клиенти и да се изразява гъвкаво и с лекота при участие в заседания, съвещания и работни срещи.
C1	75 – 89	Кандидатът притежава умения да води пълноценен телефонен разговор. Кандидатът разбира бързо съдържанието на писма и документи, като понякога прибегва до помощни средства. Кандидатът може да пише писма и електронни съобщения, както и да изготвя доклади, като рядко допуска грешки. Кандидатът притежава умения да общува пълноценно с клиенти и да обсъжда теми извън конкретната професионална област.
B2	60 – 74	Кандидатът притежава умения да води телефонен разговор. Кандидатът разбира съдържанието на доклади и по-сложни писма, като за целта прибегва до помощни средства. Кандидатът умее да излага фактологична информация в писмен вид под формата на по-сложни бележки, писма и електронни съобщения, при условие че те ще бъдат проверени за допуснати грешки. Кандидатът притежава умения да общува с клиенти и да се справя с възникналите проблеми на работното място.
B1	40 – 59	Кандидатът може да предава съдържанието на кратки съобщения по телефона. Кандидатът демонстрира достатъчно разбиране при четене на писма и информация за стоки и услуги, които са му познати. Кандидатът умее да излага фактологична информация в писмен вид под формата на бележки, писма и електронни съобщения, при условие че те ще бъдат проверени за допуснати грешки. Кандидатът притежава умения да общува с клиенти на ежедневни теми и да води кратки разговори.
A2	20 – 39	Кандидатът може да предава съдържанието на кратки съобщения по телефона. Кандидатът разбира и предава съдържанието на кратки съобщения или указания. Кандидатът може да пише кратки бележки, писма и електронни съобщения като следва определен модел. Кандидатът умее да обслужва клиенти, като задава и отговаря на елементарни въпроси.

A1	10 – 19	Кандидатът разбира кратки телефонни съобщения. Кандидатът демонстрира достатъчно разбиране на опростени указания, когато те са придружени от графични изображения. Кандидатът умее да отправя писмена молба за съдействие към свой колега. Кандидатът може да предава устно кратки съобщения.
----	---------	--

Броят точки по компонент „слушане с разбиране и четене с разбиране“ се определя автоматично по специален алгоритъм за оценяване. Съдържанието на компонентите „писмено изразяване“ и „устно изразяване“ се оценяват от опитни проверители и изпитващи, част от екипа на Международни курсове за чужденци към Университет Саламанка.

Резултатите от изпита *LanguageCert USAL esPro* са достъпни в много кратък срок. Те съдържат броя точки по отделните компоненти и общия брой точки резултат от сбора на точките, получени за всеки компонент. Когато резултатът на кандидата е равен или по-висок от 10 точки, той получава също така езиков сертификат за успешно положен изпит, удостоверяващ нивото на владение на ИЕПЦ съобразно ОЕПЕР. Както справката, така и сертификатът съдържат описание на това какво може кандидатът по всяко едно от придобитите езикови умения.

Сертификатът *LanguageCert USAL esPro* е безсрочен и се ползва с широко признание в Испания и в чужбина. Утвърден е от престижни институции като Комисията по акредитация на испанския като чужд език, Съвета на ректорите на испанските университети (*Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas – CRUE*) и Испанската асоциация на центровете за чуждоезиково обучение във висшето образование (*Asociación de Centros de Lenguas en la Enseñanza Superior – ACLES*), които признават въпросния езиков сертификат като валиден за прием в университети и други висши училища на територията на страната. Националната комисия за професионалните квалификации (*Commission Nationale de la Certification Professionnelle – CNCF*) във Франция официално признава този сертификат за удостоверяване на нивото на езикова компетентност в областта на ИЕПЦ и по този начин превръща притежаването му в сериозно конкурентно предимство на трудовия пазар.

4. Анализ и коментари на изпита *LanguageCert USAL esPro*

От гледна точка на своите предимства, изпитът притежава шестте характеристики, които според модела на Бачман и Палмър определят полезността на изпита по чужд език. Тук се включват изискванията за надеждност, която предполага консистенция и стабилност на инструментите за оценяване³, за валидност или правилно интерпретиране на изпитните резултати⁴, за автентичност, позволяваща изпитните задачи да се основават на ситуации от реалния живот, за интерактивност, която се постига чрез взаимодействието между изпитната задача и отделния кандидат, за ефект на обратно влияние върху самите кандидати и обществото, както и за практичност, включваща споменатите дотук характеристики, към които се добавя и тази за практическата приложимост на изпита (Bachman, Palmer 1996: 17).

LanguageCert USAL esPro е насочен към измерване на комуникативната компетентност като предпоставка за бъдеща употреба на ИЕПЦ. За създаване на изпитните задачи се използват прецизно подбрани автентични или дидактизирани материали, отразяващи употребата на испанския език в различни ситуации на професионално общуване, като в тях са застъпени устните и писмени дискурсни жанрове с най-широка употреба в работна среда.

Изпитът позволява оценяването на четирите езикови умения на кандидатите, както и на техните лексикални и граматически познания в областта на ИЕПЦ, като прилага за целта вариативност относно методите за оценяване. В същото време той притежава адаптивен характер, който предполага трудността на всяка следваща задача да се определя в реално време, в зависимост от предоставените до момента отговори.

Други важни характеристики на *LanguageCert USAL esPro* са неговата гъвкавост, която допуска възможността всеки кандидат да избира между това да се яви на целия изпит или само на някои от неговите компоненти, както и да заяви желание относно хартиен или компютърен вари-

ант. В допълнение към това се предлага възможност за избор на дата за провеждане на изпита. Специализираните изпитни центрове на *LanguageCert* обявяват ден и час за полагане на изпита в зависимост от своята натовареност и личните предпочитания на кандидатите. Явяването на компонентите на изпита, които притежават компютърен вариант, може да се осъществи във всеки един момент и навсякъде, единственото условие е да се разполага с компютър, снабден с уеб камера и наличен сигурен достъп до Интернет.

Разработването на изпитните задачи е съобразено с различните стилове на учене и методи за подготовка на изпита. Формулирането на инструкциите за изпълнение на отделните тестови задачи съдържа лесно разбираема информация за това какво трябва да се извърши, в каква последователност и за колко време. Точността и яснотата както относно указанията към изпитните задачи, така и спрямо прилаганите критерии за оценяване гарантират прозрачността на изпита.

Освен изложените предимства специализираният изпит по ИЕПЦ разкрива някои непълноти. Прави впечатление, че Спецификациите на *LanguageCert USAL esPro* не съдържат информация относно езиковата норма, намираща приложение в изпитния процес. Като се има предвид, че изпитът е ориентиран към измерване на комуникативната компетентност в областта на професионалното общуване, включването на разновидностите на испанския език във входните устни и писмени текстове, които се използват за нуждите на отделните изпитни компоненти, ни се струва особено препоръчително. Същото се отнася и до устната и писмена езикова продукция на кандидатите, спрямо която би следвало да се счита за валидна всяка испаноезична езикова норма, когато към нея последователно се придържа широк кръг образовани носители на езика. Допускаме, че именно такава е разбирането, възприето от създателите на изпита, макар и Спецификациите, предназначени за кандидатите, изрично да не го споменават.

Като евентуален недостатък на *LanguageCert USAL esPro*, този път от логистична гледна точка, може да се отчете наличието на сравнително ограничен брой специализирани изпитни центрове, които се намират предимно в Европа. До момента в България все още няма изградени подобни центрове, като най-близките се намират в Констанца (Румъния), Ставропол (Руска федерация) и Киев (Украйна)⁵.

5. Заключение

Широкият интерес към изучаването на ИЕСЦ, в това число и на ИЕПЦ, обяснява необходимостта от наличието на специално изработени за целта официални езикови сертификати, които да удостоверяват нивото на владене на специфичните езикови знания и умения на кандидатите. Въпреки сериозните предизвикателства, с които се сблъсква сертификатното оценяване по ИЕСЦ днес, разработването и прилагането на нови и все по-иновативни изпити от подобен тип се оказва не само възможно, но и необходимо. Изпитът *LanguageCert USAL esPro* за придобиване на езиков сертификат по ИЕПЦ е добър пример за това. Основните характеристики на въпросния сертификатен изпит се изразяват в неговите полезност, прозрачност и вариативност относно методите за оценяване. В същото време изпитът притежава допълнителни преимущества, позволяващи ни да го определим като изпит за езиков сертификат от ново поколение. Те се свеждат до особената му гъвкавост и адаптивност, които поставят кандидата в центъра на целия изпитен процес. Всичко това ни дава основание да твърдим, че *LanguageCert USAL esPro* е истински иновативен изпит, създаден в съответствие с най-актуалните в момента тенденции за сертификатно оценяване в чуждоезиковото обучение.

БИБЛИОГРАФИЯ

Европейски център за съвременни езици 2019: Европейски център за съвременни езици. *Език за професионални цели – кратко ръководство*. // Europeyski tsentar za savremenni ezitsi: *Ezik za profesionalni tzeli – kratko rakovodstvo*. <<https://languageforwork.ecml.at/Portals/48/documents/LFW-quick-guide-BG.pdf>> [17. 11. 2020]

⁵ За актуализирана информация относно специализираните изпитни центрове към момента вж. <<https://cursosinternacionales.usal.es/USALesPro/es/centro.php>> [17. 11. 2020]

- Bachman, Palmer 1996:** Bachman, L., A. Palmer. *Language Testing in Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Cabré 1993:** Cabré, M. T. *La terminología. Teoría, metodología, aplicaciones*. Barcelona: Antártida Empuries.
- Cabré, Gómez de Enterría 2006:** Cabré, T., J. Gómez de Enterría. *La enseñanza de los lenguajes de especialidad. La simulación global*. Madrid: Gredos.
- Cámara de Comercio de Madrid 2020:** Cámara de Comercio de Madrid. *Exámenes de español*. <<http://www.formacion.camaramadrid.es:8081/TemarioForm/21-1819-326-7%20ANEXO.PDF>> [17. 11. 2020]
- Centro Virtual Cervantes 2008:** Centro Virtual Cervantes. *Diccionario de términos clave de ELE*. <https://cvc.cervantes.es/Ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/default.htm> [17. 11. 2020]
- Chan 2016:** Chan, K. L. *Power Language Index. Which are the world's most influential languages?* <http://www.kailchan.ca/wp-content/uploads/2016/12/Kai-Chan_Power-Language-Index-full-report_2016_v2.pdf> [17. 11. 2020]
- COCEF 2020:** COCEF. *Test ELYTE*. <<https://testelyte.com/pdf/TEST-ELYTE-VERSION-NUMERIQUE-Document-lire-avant-realisation-epreuve.pdf>> [17. 11. 2020]
- Douglas 2000:** Douglas, D. *Assessing English for Specific Purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Douglas 2001:** Douglas, D. Three problems in testing language for specific purposes: Authenticity, specificity and inseparability. – In: Elder, C., A. Brown, N. Iwashita, E. Grove, K. Hill, T. Lumley, T. McNamara, K. O’Loughlin (eds.). *Experimenting with uncertainty: Essays in honour of Alan Davies: Studies in language testing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- European Commission, DG for Education, Youth, Sport and Culture 2019:** European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. *Erasmus+ Annual Report 2018. Statistical Annex*. <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ae35558f-41b8-11ea-9099-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>> [17. 11. 2020]
- Gómez de Enterría 2009:** Gómez de Enterría, M. J. El lugar que ocupan las lenguas de especialidad para la enseñanza del español lengua extranjera. – In: *El español en contextos específicos: Enseñanza e investigación*, Vol. I, 41 – 64.
- Instituto Cervantes 2020:** Instituto Cervantes. *El español en el mundo 2020. Anuario del Instituto Cervantes*. <https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_20/> [17. 11. 2020]
- Language Cert 2019:** LanguageCert. *Manual del candidato LanguageCert USAL esPro. (Versión 01.2)* <https://www.languagecert.gr/en/Documents/Handbook-for-Candidates-LC-USAL-esPro_SP.pdf> [17. 11. 2020]
- Llorián González 2012:** Llorián González, S. *Los retos de la certificación del español con fines específicos*. <<https://www.nebrija.com/revista-linguistica/los-retos-de-la-certificacion-del-esp%C3%B1ol-con-fines-espec%C3%ADficos.html>> [17. 11. 2020]
- McNamara 1996:** McNamara, T. F. *Measuring Second Language Performance*. London: Longman.
- McNamara 1997:** McNamara, T. F. Problematising content validity: The Occupational English Test (OET) as a measure of medical communication. – In: *Melbourne Papers in Language Testing*, Vol. 6 (1), 19–43.
- O’Sullivan 2005:** O’Sullivan, B. Testing language for business: a critical overview of current practice. – In: *ESP Malaysia*, Vol. 11, 17 – 31.
- O’Sullivan 2006:** O’Sullivan, B. *Issues in Testing Business English: The revision of Business English Certificates*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Santiago Guervós 1999:** Santiago Guervós, J. Sobre lenguas especiales. – In: Fernández González, J., M^a. C. Fernández Juncal, M^a. M. Marcos Sánchez, E. J. Prieto de los Mozos, L. Santos Río (eds.). *Lingüística para el siglo XXI: Actas del III Congreso de Lingüística General*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca.